

ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЇ НАЙДОВШОГО М'ЯЗА СПИНИ БУГАЙЦІВ ПОЄДНАННЯ З СИМЕНТАЛАМИ

Н. І. Марченко

Інститут розведення і генетики тварин НААН

У генофонді племінної м'ясної худоби України поголів'я сименталів вітчизняної і зарубіжної селекції складало 17,2 %. За результатами індивідуальної комплексної оцінки, яку було проведено і узагальнено фахівцями Інституту розведення і генетики тварин УААН у 2004 р., поголів'я тварин симентальської породи у племінних господарствах України з розведення м'ясної худоби складало: сименталів вітчизняної селекції – всього 2511 гол, з них 1097 корів і 20 плідників та зарубіжної селекції – 914 гол, в т. ч. 484 корови і 4 плідники.

До можливих відмінностей між великою рогатою худобою різних порід за морфологічними характеристиками м'язів проявляється значна цікавість. Як показали дослідження Ю. Д. Рубана (1960), характер продуктивності тварин позначився на структурі їх м'язових волокон – у тварин симентальської породи спостерігалось поліпшення м'ясних якостей, яке супроводжувалося збільшенням розмірів м'язових волокон. Проведені досліді з порівняльного вивчення м'ясних якостей при схрещуванні симентальської і спеціалізованих м'ясних порід показали, що ці помісі добре відгодовуються, їм властива висока м'ясна продуктивність.

Мета дослідження – на основі морфологічних досліджень найдовшого м'яза спини півтуш бугайців симентальської породи різних поєднань вивчити особливості його гістологічної будови.

Дослідження проводили на тваринах, одержаних від самок симентальської породи вітчизняної селекції з бугаями вітчизняної і зарубіжної (австрійської, німецької, північноамериканської) селекції, вирощених до 18-місячного віку в Чернігівській області. 15 бугайців (по 3 голови у групі) були забиті на м'ясокомбінаті м. Бахмач Чернігівської області. Із зразків, відібраних за загальноприйнятою методикою, на заморожуючому мікроскопі одержали гістологічні зрізи зразків найдовшого м'яза спини, провели їх дослідження мікроскопічно при збільшенні у 250 разів.

Аналіз гістологічної будови м'яза спини бугайців породного поєднання з сименталами вітчизняної селекції показав, що м'яз структурований пучками, які складаються з м'язових волокон різної товщини. Переважають волокна округлої форми з більшою часткою середніх (72,7 %), кількість товстих волокон була дещо меншою (27,3 %). М'язова тканина тварин породного поєднання з сименталами австрійської селекції сформована частіше волокнами овоїдної форми, спостерігаються також волокна

кругоподібної, трапецоїдної форм. Встановлено, що деяка кількість товстих волокон розміщена латерально до м'язових пучків.

М'язові пучки ровесників породного поєднання з сименталами німецької селекції містять у собі волокна округлої форми, щільно розміщені у м'язових пучках. Частка волокон середніх розмірів складає більше третини товстих.

Найдовший м'яз спини бугайців породного поєднання з сименталами північноамериканської селекції структурований волокнами правильної, близької до трапецоїдної форми, щільно розміщеними у м'язових пучках. Частка волокон за розмірами складає: середні – 79,3 %, товсті – 20,7 %.

У результаті проведених досліджень встановлено, що найдовший м'яз спини бугайців породних поєднань з плідниками симентальської породи вітчизняної і зарубіжної селекції містить у собі, в основному, м'язові волокна середніх розмірів – 72,7 % у тварин генотипу з плідниками вітчизняної і 85,3 % – з плідниками німецької селекції. Треба відмітити, що дещо більші за розміром або товсті волокна займали меншу частку – 14,7 % у бугайців породного поєднання з плідниками німецької селекції та на 12,6 % частіше зустрічалися у аналогів з плідниками вітчизняної селекції.

УДК 636: 612.018

КОНСОЛІДАЦІЯ ЗА ОСНОВНИМИ ГОСПОДАРСЬКИ КОРИСНИМИ ОЗНАКАМИ У СТАДАХ УКРАЇНСЬКИХ ЧЕРВОНОЇ І ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНИХ ПОРІД

Г. Д. Іляшенко *

*Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна
станція Інституту сільського господарства степової зони
Національної академії аграрних наук України*

Важливими характеристиками і обов'язковими умовами апробації та подальшого генетичного прогресу порід і внутрішньопорідних структурних селекційних одиниць, як зазначають В. П. Буркат і Ю. П. Полупан (2002), є їх фенотипова і генотипова специфічність та певний ступінь консолідації. Консолідація породи як складної, структурованої системної одиниці у загальній ієрархії біологічного виду тварин є до певної міри бажаним селекційним процесом, який реалізується через більш вмотивовану консолідацію внутрішньопорідних структурних одиниць (типів, заводських ліній та родин, груп напівсибсів, тощо) за збереження значного рівня міжгрупової диференціації та мінливості.

Проблему консолідації висвітлено в ряді наукових праць. За дослідженнями Ф. Ф. Ейснера, І. П. Петренка, Ю. П. Полупана, М. І. Бащенко,

---

* Науковий керівник – кандидат с.-г. наук Ю. П. Полупан